

njih pa so stokala uboga, nedolžna človeška bitja, katere je pustila duhovščina na vnebovpijoči, krivični način sežgati, ker niso bila po njeni volji, stokale so reve, nedolžna, mladoletna dekleta, kojih — lepota je bila njih pogubljenje, ihteč in roteč se, da so nedolžne. A neusmiljen plamen, zažgan velikokrat od blagoslovljene roke tistega, ki jih je še pred smrtjo oskrnil, je švigal po njih! Ubupajoč je preklinjalo tako bitje sebe, svet, človeštvo, preklinjalo v neskončnih mukah svojo rojstvo, svoje življenje, svojega stvarnika, ker se mu je odvzela še zadnja nada, zadnjo upanje na neskončno pravičnost Tistega, kateri je je poslal na ta — lepi svet!

Inkvizicija, to je bil en iztok velikanskega, dragocenega zaklada človeške omike, katerega je čuvala v srednjem veku duhovščina.

A drugi, morda ravno tako grenki griželj sladke, od duhovništva čuvane omike bila je razven duševne bede — telesna beda, bili so lakota, glad in njih spremljevalci! Da, tedaj je tudi že bujno cvetla pšenica vsem kutarjem, da, tedaj so imeli lahko delo! Kdor se jim je zoperstavil, ta je moral na gromado, ker je bil copernjak, zažgali ga so, a ogromno njegovo premoženje dobili so klostri, posvetni velikaši, večinoma lahkomišelnje puže, katere je vodila na svoji vrvi zopet duhovščina.

Žalostno, toda resnično! Ravno izza teh temnih časov izvirala so ogromna klosterska premoženja, zjediniła so se ravno tedaj velikanska cerkvena posestva, katerih še naštejemo lahko dandanes lepo število. In po teh časih hrepeni duh klerikalstva, to je vzor njegovih skrivnih, a vročih želj!

Za to si prizadeva klerikalstvo dobiti ljudstvo zopet v svoje kremplje in to je zopetni vzrok najnovejšega klerikalnega navala na naše šolstvo.

Iz Dunaja, morda najbolj klerikalnega mesta našega cesarstva, dobivamo poročilo, da so se zjediniše jasne glave tamošnjih učenjakov, umetnikov, pisateljev, zdravnikov in obrtnikov, ter so ustanovile društvo, katero bode delovalo ravno tam, toraj v bližini svitlega avstrijskega trona, se vsemi močmi proti klerikalstvu, proti njegovemu skrivnemu, a ljudstvu toli nevarnemu delovanju. In prvi klic tega društva se je glasil: Ljudstva, borite se za vašo najsvetejšo svetinjo, za prostost vaših šol!

In ta klic ponavljamo po teh danajšnjih vrstah tudi mi, iskreno želeč, da bi našel odmev tam zunaj v zadnji gorski koči!

Videli smo, kako je postopala duhovščina z ljudstvom v temnem srednjem veku, ko je imela izključno vso vedo v rokah, videli smo in nekateri izmed kmetov še se sami spominjajo, kako se je godilo ljudstvu pred kakimi 50-timi leti, ko se je zopet vladalo v šoli s cerkvenim žezlom!

Da, tedaj si bil dragi kmet, ravno s pomočjo svojih šol, s pomočjo vede suženj farovža, da, tedaj so delali s teboj, kar se jim je poljubilo!

Kmetje, ali bomo zares tako neumni, da bomo upali, da bi nam v sedajšnjih, še v obče hujših časih, v katerih razgraja še ljutejši boj za obstanek,

kakor nekda, pomagal ravno isti stan, ki nas s vso silo dobiti zopet v iste kremplje, kateri so dovolj, oh, preveč dovolj občutil naš ubogi ded praded?

Da, tedaj gospodje v dolgih črnih suknjah, tisti temni dnevi, to je bil vaš čas, a sedaj prišli drugi dnevi, prišel je drugi rod in ta čas je naš tem prednjaški čas! In njega prvi mogočno grometi st, nasproti vam naj se glasi: „Proč z vašimi roparji od naših šol, zakaj mi želimo prosto šolo!“ Da, to je a v tistih temnih časih vladali ste vi, sedaj pa, zadnja vlada enkrat prosto mišljenje, naj vlada duh slovakne in napredka in videli bomo, ali bode ljudstvo opazno srečno, kakor tedaj, ko je taval v temi, v blatu, sile je obupno vzdihovalo pod težkim jarmom tistih, ašans teri so mu na v nebovpijoči način oznanjevali v je korist sveto vero „miru in ljubezni!“

Vojska med Rusi in Japonci

V Mandžuriji so bili Rusi popolnoma premagani

Kakor dva orjaka, pograbila sta se začeli v tega meseca oba nasprotnika in sicer je prišlo napadal Japonci. Več kakor teden dni se je grozovitna bitka pred glavnim mestom Mandžije pred Mukdenom in Rusi so bili premagani, so se spretnejšemu nasprotniku umakniti, toraj zopet tepeni.

Južno od Mukdena sta si stala sovražnika proti in sicer je bil poveljnik desnega krila Japonski slavljeni general Kuroki, levega krila general Oku, dino je komandiral general Nodzu.

Japonci so si prizadevali potisniti Ruse vzhodu od mesta Mukdena in jim tako zabraniti bi se umaknili preko Mukdena proti severu na je že poprej pripravljene utrdbe pri Tielinu. V je bilo blizu 60 tisoč Rusov in mnogo artilerije

Začetkom tega meseca začeli so napadati trije imenovani japonski generali več ali manj Ruse. Boj se je vnel na celi črti. Japonci pa napade uprizorili samo radi tega, da so zakrili svoj namen, da bi namreč zgrabili Ruse od str od zdej. Vsa ruska armada ni vedela namreč da stoji japonski general Nogi, kateri je prišel Port Arturja se svojimi četami glavni japonski na pomoč. Kar naenkrat pa so se pojavile Nogi čete ravno tam, kjer jih Kuropatkin nikdar čakoval. Medtem, ko je namreč japonski general Oku najhuje napadal Ruse in so ti mislili, bode tukaj bila odločilna bitka, prekoračil je Nogi s svojimi četami za hrbtom generala Oku Hunho in je v velikem krogu prodiral proti Kar naenkrat je bil na zahodni strani Mukden toraj skoraj za hrbtom ruske armade. Sedaj se opazil Kuropatkin velikansko nevarnost, ki preti. Vse voje, katere je imel še proste, toraj niso bili v boju z glavno japonsko armado vrgel generalu Nogiju nasproti in ti so dosegli pram Nogiju začetkoma tudi nekake uspehe. V japonski general maršal Ojama pa je prav

nas že
atere j
ded i
a, teda
prišli s
naš na
eči kl
rokan
a, teda
pa, n
slobod
tvo bo
latu, k
stih, k
li v sv
onci
agani.
ačetko
prišel
je bive
ndžurij
mor
bili so
ka na
apone
ku, s
se pr
aniti,
na svo
Tielin
rije.
dati
nj ost
a so
li gla
strani
reč,
el izp
i arm
Nogij
ni
gene
, da
gene
ku re
seve
Mukden
še le
mu
kat
nado,
se gli
Vrha
avoča

poslal Nogiju pomoči, a sam pa je z glavno armado naskočil s vso ljutostjo Ruse. Ti so se seveda morali umakniti, ker bi jim bil prišel drugače Nogi popolnoma za hrbet in bi se bil polastil železnice in velike ceste, katera vodi od Mukdena proti severu. V tem slučaju bi bil Kuropatkin seveda vlovljen v past, katero so mu nastavili zviti Japonci. Da se je Kuropatkin rešil iz tega oklepa, moral je žrtvovati svojo artilerijo. Tej je zaukazal, da se mora boriti do zadnjega moža in sicer tako dolgo, dokler se ne umakne ruska vojna iz te pasti. Japonci so seveda to opazili in začeli so pritiskati še ljutejše na Ruse. Vršilo se je grozovitno klanje. Ruske izgube bile so strašanske. Nad 60 tisoč ruskih mrtvecev in ranjenec je obležalo na bojišču. Tudi japonske izgube so bile ogromne in sicer po najnovejših poročilih so zgubili Japonci 41 tisoč mož. Levo rusko krilo glavne armade se je začelo umikati, kakor poroča „Berliner Tagblatt“, že v noči od 9. na 10. t. m.

Vojem japonskega generala Oku se je posrečilo vdreti v mesto Mukden. Do Mukdena je došel že 9. t. m. japonski general Nogi, a se ni vstavil, marveč je prodiral proti severu, da bi obšel ruske pozicije pri Tielinu.

Kakor se uradno iz glavnega japonskega mesta poroča, bili so pri teh bitkah zgubili Japonci 40 tisoč mož. Tukaj naj sledi najnovejšo poročilo o tej bitki. Iz Londona se poroča z dne 13. t. m. „Zmaga, katero si je priboril maršal Ojama, je popolna. Kuropatkin se je sicer z glavno svojo armado rešil iz velikanskega oklepa Japoncev, toda Japonci so z izidom bitke pred Mukdenom lahko zadovoljni. 40 procentov čet, katere je Kuropatkin v zadnjem letu okoli Mukdena sebral, je postalo vsled tega boja nesposobno za boj. Več kakor 30 tisoč ruskih mrtvecev leži na bojišču in trikrat toliko ljudi je ranjenih. Cele brigade Rusov so se vdale. Ruski upor je poražen za vselej.“

Umikanje tepenih Rusov.

Neki poročevalec iz Kurokijevega glavnega kvartirja poroča: General Kuropatkin je vodil z velikim pogumom sam umikanje Rusov. Umikanje od reke Šaho se je vodilo jako spretno. Danes (dne 13. t. m.) so prekoračile skoraj vse japonske čete, ki so prišle od reke Šaho, reko Hunho. Prodrle so skozi rusko armado kakih 10 milj od Mukdena proti vzhodu in tako razdelile Kuropatkinove čete v dva dela. Rusi si prizadevajo na vsak način Japonce odbiti od železničnega tira. Edina pot, katera še Rusom za umikanje preostaja, leži med železnico in med glavno cesto iz Mukdena proti Tielinu. Ta prostor niti 6 milj širok ni. Zmagonosni Japonci neprestano sledijo tepenim Rusom. Najbrž se bode pred Tielinom bila zopetna bitka, ker si bodejo tam prizadevali ubežni Rusi vstaviti se Japoncem zopet v bran. Ruske čete so grozno zmučene, utrujene in v velikem neredu. Kakor se poroča, imajo malo streljiva in malo živeža.

Japonski plen.

Pri tej bitki so zaplenili Japonci, kakor poroča njih poveljnik Ojama, sledeče: Rusi so pustili v Mukdenu 26

tisoč 500 ujetnikov. V japonske roke je prišlo: 2 zastavi (fane) okoli 60 kanonov, 60 tisoč pušk, 150 vozi s strelivom, 100 vagonov, 200 manjših topov, jako mnogo žita in krme za živino, 45 milj dolgi železniški tir, 2000 konjev, 23 različnih vozov, 1000 vozov z obleko, 1 milijon porcijonov kruha 70 tisoč ton kurjave, 60 ton sena, mnogo živine in mnogo orodja.

Zadnja poročila.

Kuropatkin je prosil baje carja, naj ga odzove, ker se čuti bolanega na duši in telesu, ter se smatra za nesposobnega, da bi nadalje imel v rokah vrhovno povelje.

Zbog tega velikanskega poraza nočejo vendar v Peterburgu ničesar vedeti o miru. Kakor se poroča se mobilizirajo zopet trije novi voji in sicer v celem nad 400 tisoč mož. Da bi pa se ti smeli poslati na bojišče, je jako dvomljivo, ker preveč vreje med ruskim ljudstvom in ker se bodejo rabili ti vojaki najbrž doma, da bodejo vzdrževali mir. Najbrž bode se sklenil med Rusi in Japonci že na skorem zopet mir, kar bi bilo zares jako hvalevredno, zakaj, dovolj krvi, nedolžne krvi je teklo že v tej vojski.

Spodnještajerske novice.

Umrli je dne 25. p. m. gospod Josef W r e g g, mesar in krčmar v Slivnici. Gospod Wregg, navdušen naprednjak, je bil več kakor 30 let v občinskem odboru. Mnogo let je bil tudi ud krajnega šolskega sveta. Umrli je slovel kot blag, dobrosrčen značaj in je bil v obče zelo priljubljen. Pogreba, kateri se je vršil dne 27. p. m. se je vdeležilo blizu tisoč ljudi, mnogo jih je bilo prišlo celo iz daljnih krajev. Naprednjaki v Slivnici so zgubili z g. Wreggom vrlega somišljenika in voditelja, kateri je naprednjaško stvar rad podpiral ne le se svojim dobrim svetom, temveč tudi z dejanjem. Naj bode blagemu pokojniku zemljica lahka.

Zopet debelo laž je priobčil znani mariborški urednik v svoji klerikalni cunji. Trdil je, da je najšla pri umorjenem Arnušu v Sakušaku, oziroma pri morilcu sodnijska komisija več iztisov „Štajerca.“ Urednik, to je debela laž in povrh še nesramno zavijanje! V hiši umorjenega najšla je komisija na mizi, tik mrtveca več klerikalnih knjig in sicer knjige družbe sv. Mohorja, od „Štajerca“ ni najšla ničesar. Pri morilcu, klapcu Arnušu ni najšla nikakega berila. Tako lagati in nesramno zavijati zamore zares le klerikalna, zanikerna duša!

Mežnar — tat. V Leskovcu, v Halozah, kjer kraljuje mogočni župnik Kralj, je bil nastavljen kot mežnar in organist skozi dve leti neki 21letni Anton K l o b a s a, ki je sedaj pri vojakih. Klobasa je rad živel bolj po „nobel“ in zato ni mogel se svojo plačo izhajati. Svoje dohodke si je hotel izboljšati in postal je tat. Ukradel je župniku različne glaže in tudi mnogo vina. Razven tega je vkradel v cerkvi tudi prte, s katerimi so se pokrivali altarji, potem sveče, vse skupaj v vrednosti okoli 140 kron. Klobasa so je